

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce

Martina Kaňáková, *Asijská menšina v Peru*, str. 99+VIII str. přílohy

Martina Kaňáková věnovala svoji diplomovou práci v posledních desetiletích velmi diskutované otázce migrace do Latinské Ameriky a jejímu místu v latinskoamerické společnosti. Vybrala si migraci asijskou, která dosud nepřitahuje zdaleka takovou pozornost odborné veřejnosti jako migrace evropská či násilná migrace afrických otroků. Teprve v posledních letech se objevuje větší množství studií věnovaných tomuto problému, především v zemích, kde tato migrace hrála nějakou roli v minulosti, nebo tam, kde druhá či třetí generace migrantů ovlivňuje výrazně politický či ekonomický život v současnosti. Příkladem první země je Kuba, kde se v polovině devatenáctého století objevil fenomén čínských tzv. smluvních dělníků, příkladem druhým pak Peru, kde razantní vstup rodiny Fujimori na politickou scénu na počátku devadesátých let dvacátého století vyvolal vlnu zájmu o studium nejen japonské, ale také čínské imigrace. Byl to také studijní pobyt diplomantky v Peru, který probudil její zájem o tuto problematiku a nakonec ji vedl k rozhodnutí věnovat asijské migraci v Latinské Americe diplomovou práci.

Kaňáková ji rozdělila do šesti částí, z nichž první věnovala problematice čínských smluvních dělníků na Kubě a v Peru. Na Kubu byli první Číňané dopraveni krátce po polovině čtyřicátých let devatenáctého století. Španělská koloniální správa a statkáři se tak pokoušeli řešit problém s pracovní silou na plantážích potom, co povstání Escalera paralyzovalo ilegální dovoz afrických otroků. Jedna z předních společností angažovaná v tomto obchodě patřící už dříve vlivné osobnosti koloniální ekonomiky Juliánovi Zuluetovi využila zkušenosti plantážníků s prací čínských kuliů na Filipínách, dopravila první dvě stovky kantonských zemědělských dělníků do španělské karibské kolonie a pak pokračovala v lukrativním podnikání i v dalších letech. V části o příčinách konce dovozu smluvních dělníků z Číny na Kubu a do Peru si nejsem jist, zda plně odpovídá Kaňákové tvrzení o významu mezinárodního tlaku. Domnívám se, že větší význam měl odpor čínské společnosti a závěry vyšetřovací komise, které potvrdily všechny pověsti o těžkém životě smluvních dělníků na třtinových plantážích. (srov. str. 20). Nevím také, proč Kaňáková považuje Kubu za významnou obchodní spojkou mezi Filipínami a španělskou Amerikou (str. 12), soudím, že jde buď o špatnou formulaci, nebo o omyl.

Dalších pět částí věnovala Kaňáková problematice japonské emigrace do Peru s odkazy na situaci v jiných zemích kontinentu. Při svém výzkumu se opírá o publikované statistiky a sekundární literaturu. Popisuje jednak migrační proces v jeho časové posloupnosti, sleduje pak i problematiku začlenění imigrantů do společnosti, resp. jistou setrvačnost, která dlouho zachovávala japonské komunitě v Peru charakteristické znaky země původu. Posledním obdobím, jímž se v diplomové práci zabývá, jsou pro Japonce v Peru léta druhé světové války. Vláda v Limě zde následovala příkladu Spojených států a přistoupila k programu deportací, které těžce postihly nejen japonskou komunitu v Peru, ale představovaly zátěž peruánsko-japonských vztahů po druhé světové válce.

Ve střizlivě formulovaných závěrech pak Kaňáková zdůraznila ve shodě s historickou skutečností nízkou míru integrace japonských emigrantů do peruánské společnosti i význam jejich ekonomických aktivit v širším kontextu.

I na konečné podobě práce je vidět spěch, s nímž Kaňáková svůj text připravovala k odevzdání. Projevil se i na poznámkovém aparátu a seznamu literatury. U některých poznámek tak chybějí příslušné stránky (srov. např. pozn. č. 30 na str. 21) nebo se citace objevuje v nestandardní podobě (srov. pozn. 74 na str. 44, kde autorka cituje z druhé ruky a u práce, z níž formaci sama získala, zase stránku neuvádí). Co se pak týče bibliografie, není ve všech případech dodrženo abecední řazení titulů. Zvláštní kapitolou je pak počítání procent a podílů z celku, kde diplomantka naštěstí uvádí i konkrétní čísla.

Problémy se pak objevují i ve stylistice a struktuře práce, kde se autorka někde s odstupem vrací k už jednou pojednanému tématu. Výjimkou nejsou stejné výrazy v jedné větě či odstavci, srov. např. „předmět činnosti“ dvakrát na čtyřech řádcích na str. 44, jinde jsou pak použita neadekvátní slova. Zase jenom jako příklady str. 17, kde autorka použila výrazu „svobodný otrok“ nebo str. 21, kde se objevuje vazba: “náklady na obranu státu, které v dlouhodobém měřítku zhoršovaly ekonomickou situaci...“. Zmatený je pak výklad na straně 20, kde autorka jednak směšuje konec systému dovozu smluvních dělníků v Peru a na Kubě a znovu používá ne zcela standardních výrazů („mezinárodní mocnost“ a pro devatenácté století výrazu „Anglie“ místo „Velká Británie“, což ovšem není jen případ této stránky). Opakovaně Kaňáková nehledí na pravidla větné skladby. Srov. např. větu: „Mezi lety 1849-1874 se odhaduje, že do Peru přicestovalo zhruba na 90 000 čínských dělníků.“ (str. 17).

Přes uvedené kritické poznámky však doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnotit jako dobrou.

Praha, 1. září 2017.

Prof. dr. Josef Opatrný